

«ЗВЕРХУ» ВІДАЦЬ НЕ ЁСЦЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Анатоль Рубінаў ухваліў вопыт догляду кааператыва дама ў Салігорску, які наведвалі члены Савета па ўзаемадзянні.

— Дом у вельмі добрым стане. Чаму? Бо тут выбудавана сістэма падтрыманна парадку. Ёсць чалавек, якога выбралі і якому даплачваюць за тое, каб ён сачыў за парадкам у доме і пры неабходнасці звязваюцца з адпаведнымі службама. І робіць ён гэта, як праўна, хутка, бо і сам зацікаўлены ў тэрміновым вырашэнні пэўнай праблемы: ён жыве ў гэтым доме, а не проста збоку прыходзіць зарабіць грошы. Так і ў вёсцы: людзі, якія жывуць там, больш за ўсё зацікаўлены ва ўладкаванні свайго жылля. Яны павінны мець магчымасць самастойна прымаль рашэнні і арганізаваць сваю працу.

Больш паўнамоцтваў

Падчас пасяджэння Анатоль Рубінаў выказаў думку, што ў краіне ёсць неабходнасць у новых падыходах для павышэння эфектыўнасці органаў мясцовага самакіравання.

— Самае галоўнае ў гэтым выпадку — павышэнне ўзроўню паўнамоцтваў, ініцыятывы і зацікаўленасці на месцах. Людзям трэба даць больш магчымасцяў для гэтага, тады ў іх будзе развівацца неабходнае панувальнае гаспадарства — адзначыў Анатоль Рубінаў.

У сваю чаргу **Сямён ШАПІРА, старшыня Мінскага абласнога выканаўчага камітэта**, паведаміў, што ў Мінскай вобласці ўжо рэалізуецца эксперымент, сутнасць якога ў тым, каб павысіць адказнасць органаў мясцовага самакіравання.

— У апошнія гады органы дзяржаўнага кіравання ўзялі на сябе тры задачы, якія павінны вырашацца на месцах. Дарэчы, дзяржаўныя не заўсёды гэтыя задачы вырашалі эфектыўна. Каб выправіць сітуацыю, мы выдаткавалі 4 трыльённы беларускіх рублёў — гэта сродкі на будаўніцтва, паліяшэнне якасці дарог, падтрымку ЖКГ... Гэтыя грошы мы размеркавалі па раёнах вобласці ў залежнасці ад колькасці насельніцтва.

— Які бачым, на месцах важная не толькі наяўнасць грошаў. Неабходна правільна арганізаваць дзеянні па добраўпарадкаванні. Трэба, каб людзі зразумелі, што гэта робіцца для іх. І лепш за ўсё, калі за неабходную працу будуць брацца яны самі — натуральна, за пэўную даплату. У гэтым выпадку зацікаўленасць будзе двойная — і грошы зарабіць, і добра выканаць працу, ад якой залежыць і ўласны камфорт.

Такім чынам, раёны атрымаюць магчымасць самастойна вырашаць, на якія мэты неабходна накіраваць атрыманыя сродкі.

«Раней кіраўнікі раёнаў прыязджалі ў Мінскаблвыканкам і прасілі грошы, а цяпер яны самастойна думалі, як разумна размеркаваць і куды накіраваць гэтыя сродкі.

— У наступным годзе мы маем намер працягнуць гэтую практыку, — паведаміў Сямён Шапіра, — бо эксперымент паказваў: пры наяўнасці на месцах сродкаў хутчэй вырашаюцца тэма пытанні, якія раней здаваліся вельмі складанымі. Проста раней кіраўнікі раёнаў прыязджалі ў Мінскаблвыканкам і прасілі грошы, а цяпер яны самастойна думалі, як разумна размеркаваць і куды накіраваць гэтыя сродкі.

Анатоль Рубінаў станоўча ацаніў такі вопыт. Ён падкрэсліў, што гэтую ініцыятыву варта падтрымліваць і ў далейшым.

Кіраўнік Мінскай вобласці ў сваю чаргу паведаміў, што ў рэгіёне рэалізуецца яшчэ адзін цікавы эксперымент.

— Мы выдзелілі 300 мільярд беларускіх рублёў і змясцілі іх у фонд, з якога кіраўнікі навучальных і ўрачэбных арганізацый могуць браць сродкі на рамонт і будаўніцтва сваіх аб'ектаў. Такі эксперымент досыць паспяхова апрабаваны ў Гродзенскай вобласці, а зараз гэты механізм хоць і цяжка, але ўкараняецца і ў нас.

Як бачым, на месцах важная не толькі наяўнасць грошаў. Неабходна правільна арганізаваць дзеянні па добраўпарадкаванні. Трэба, каб людзі зразумелі, што гэта робіцца для іх. І лепш за ўсё, калі за неабходную працу будуць брацца яны самі — натуральна, за пэўную даплату. У гэтым выпадку зацікаўленасць будзе двойная — і грошы зарабіць, і добра выканаць працу, ад якой залежыць і ўласны камфорт.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Асобнае пытанне — прыватызцыя жылля, якая для старых людзей з'яўляецца не зусім зразумелым працэсам. І вось тут Ніна Аляксандраўна — вельмі каштоўна дарадчыца. Падкажа, куды звярнуцца, як правільна запоўніць паперы і г. д. Яна, дарэчы, не зусім згодна з цэнамі на аўкцыёнах па продажы свабодных участкаў зямлі. Скажам, нашошта за гнілую хібару з зарослым хмызняком «соткамі» браць з пакуніка шмат грошаў? Чалавеку і тал прыйдзецца моцна ўкласці ў наведзены парадку на закінутай сайдзізе.

Ніна Аляксандраўна — вялікая прыхільніца правядзення святаяў вёсак. Падчас падрыхтоўкі да іх, па яе словах, адбываецца згуртаванне людзей на выкананне карыснай агульнай справы, з'яўляецца магчымасць праявіць беларускую гасцінасць. Ну і, безумоўна, сама вёска прыгажэ. Без перабольшвання, прыкладам для іншых стала святкаванне 570-годдзя Гродзюва.

Жыхарам Гродзюва ў пэўным сэнсе пашанцавала: у іх ёсць памяшканне для правядзення сустрэч. У гэтым будынку раней была бібліятэка, потым яе скарацілі. Цяжка сказаць, які лёс напатаку бы будынак, каб не актыўныя дзеянні старасты. Яна звярнулася ў райсавет з просьбай знайсці рашэнне, якое дазваліла б выскоўваць выкарыстоўваць дом для сваіх сходаў.

Як аптыміст па натуре, яна бачыць абнадзейлівыя прыкметы вясковага жыцця.

— Я падлічыла — на навагодняй «ёлцы» прысутнічалі 22 дзіцяці і падлеткі. Для 98 двараў неблагая статыстыка. Прыемна бачыць маладых маці з каляскамі, — гаворыць стараста.

Без каровы двор пусты

Непакоіць Ніну Аляксандраўну і тое, што сёння пераважна большасць маладых сем'яў вясцоўцаў не трымаюць кароў, не здаюць малака. «Клопаты ж невялікія», — жартуе яна, — падаіла ды за плот вядро вынесла». Хоць праз хвіліну-другую ўжо на поўным сур'ёзе гаворыць аб тым, як гэта складана і адказна — дглядаць жывёлу. З сумам адзначае, што летась у вёсцы было 24 каровы, цяпер ужо 17. Сама Станевіч, нягледзячы на ўзрост, не хоча пакуль развітвацца з карміцелькай. Усё жыццё трымала не адну, а нават дзве каровы. Цяпер засталася адна. Яе будзе трымаць, пакуль здоруе даволіць, бо без каровы двор нібы пусты.

Ніну Аляксандраўну суняшае, што на тэрыторыі сельсавета ёсць у яе аднадумцы. Напрыклад, Зоя Міхайлаўна Сакалоўская, якая разам з мужам, ветурачом па прафесіі, трымаюць то 4, то 5 кароў! За апошнія дзесяць дзён на здачы прыкладна 800 літраў малака яны зарабілі больш за 3 мільёны рублёў. За месяц пры такіх аб'ёмах заробак можа класіфікавацца 10 мільёнаў. Чым не ўзор для маладых, якія хочучы сучасны дом з усімі выгодамі пабудаваць ці новую машыну набыць? Праўда,

Старасце ёсць пра што пагаворыць з жонкам і вёсцы. Ніна Станевіч з маладой мамай Вольгай Бажко.

усё ж застаюцца нізкі закупачныя цэны на малака, якое здае насельніцтва. Калі яго адвезці на продаж у Маладзечна, то можна ўдвая даражэй прадаць. Таму вясцоўцаў трэба матэрыяльна заахочваць, каб трымалі жывёлу.

Нядаўна ў Гродзюва прыйшла прыемная навіна: па выніках конкурсу, які праходзіў па ініцыятыве Мінскага абласнога Савета дэпутатаў сярэд сельскіх, пасялковых, гарадскіх Саветаў дэпутатаў, органаў грамадскага тэрытарыяльнага самакіравання, стараста вёскі Гродзюва заняла 2-е месца ў вобласці і ўзнагароджана дыпломам і грашовай прэміяй.

Старшыня раённага Савета дэпутатаў Віктар НЕВАР'ОВІЧ:

— Са свайго боку, раённая ўлада імкнецца падтрымліваць стараст маральна і матэрыяльна. Не забываем пра іх пры падвядзенні вынікаў года сярэд лепшых па прафесіі ў раёне (для іх ёсць спецыяльная намінацыя). Пераможца ўзнагароджваецца граматай і прэміяй — 10 базавых велічынь. Імёны лепшых заносзяцца на раённую Дошку гонару. Там, дарэчы, змешчаны фоталартрэт лепшай старасты раёна 2013 года — Ніны Аляксандраўны Станевіч.

Сумесным рашэннем прэзідыума райсавета і райвыканкама прыняты захады па ўдасканаленні матэрыяльнага стымулявання працы стараст вёсак. Дакументам прадугледжваюцца выплаты за кожны квартал. Іх памер залежыць ад колькасці насельніцтва ў вёсцы. Калі ў ёй налічваецца да 50 двараў, то выплата складае 0,5 базавай велічынь. Да 100 двараў — 1 базавая велічыня. Звыш 150 двараў — 1,5 базавыя велічынь. Невялікія грошы, але і яны не лішнія.
Маладзечанскі раён.

СПРАВЫ РЕАЛЬНЫЯ І «ПАПЯРОВАЯ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Акрамя таго, больш актыўна павінна ўкараняцца новая форма сацыяльнага абслугоўвання — дамы самастойнага сумеснага пражывання. Роданачальнікам тут стаў у 2011 годзе Сморгонскі раён, потым гэтая ідэя была падтрымана ў Дзятлаўскім, Лідскім, Іўеўскім, Вораўнскім, Слонімаўскім раёнах. Сёлета такія дамы (дзе забяспечваюцца зручнаы і бяспечны ўмовы пражывання пажылых людзей пры значна меншых фінансавых затратах у параўнанні з іншымі сацыяльнымі ўстановамі) павінны быць уведзены ў эксплуатацыю і ў шэрагу іншых раёнаў.

Дарэчы, на прыкладзе Гродзеншчыны пытанне аб самастойным статусе дамоў самастойнага сумеснага пражывання цяпер разглядаецца на ўзроўні рэспублікі.

Каментарый у тэму

Віктар МАРОЗАЎ, пракурор Гродзенскай вобласці:

— Пакуль персанальна не пачыў указваць на дрэнную работу тым ці іншым службовым асобам, будзем мець «увогуле». А так нельга. Трэба, каб кожны адказваў за выкананне сваіх абавязкаў, у тым ліку і дэпутатаў. Як так: у населеным пункце загінулі па жары, а дэпутат па гэтай акрузе ні разу ў тую вёску не выехаў, не прайшоў па дамах, дзе жывуць старыя, і не пацкаваўся праблемамі сваіх выбаршчыкаў?.. Ці працуюць там пажарныя апавішчалнікі? А можа, печку трэба адрамантаваць?

Анатоль ЗІМНАВОДА, старшыня камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Гродзенскага аблвыканкама:

— Мы вивучылі сітуацыю з апавішчалнікмі і бачым, што значная іх частка штогод устанавіваюцца... адным і тым жа людзям. Або апавішчалнік знялі і выкінулі, або ён зламаўся — ідзе паўторная ўстаноўка. За перыяд дзеяння гэтай праграмы паўторна ўсталявана каля 1300 АПА — гэта больш за 80 мільёнаў рублёў бюджэтных сродкаў. На жаль, даступнасць сацыяльнай дапамогі адсутнічае абавязак грамадзян клапаціцца пра ўласныя домаўладанні на другі план — гэта перакладзена на дзяржаўныя органы. Таму ўсе суб'екты прафілакты павінны больш жорстка прымяняць меры, у тым ліку адміністрацыйнага ўздзеяння, да людзей, якія ігнаруюць нормы бяспекі. Выканкамам трэба вызначыць дакладны парадок і крыніцы фінансавання ўстаноўкі апавішчалнік. За кошт уласных сродкаў грамадзян — для пажылых людзей, якія маюць працаздольныя дзяцей. А для адзіночкі, на мой погляд, — з улікам памеру пенсіі.

АЛЕЯ БЕЗ ШКОДНЫХ ЗВЫЧАК

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Прапанову з алей ад раённага цэнтра гігіены і эпідэміялогіі народныя абраннікі падтрымалі, як той казаў, абедзьмяма рукамі. А іх, у сваю чаргу, кіраўнікі мясцовых арганізацый і прадпрыемстваў. Справа добрая і запатрабаваная.

— Пра тое, што лавак у парку не хапае, мне прыходзілася чуць у тым ліку і ад свайго сына, — кажа Уладзімір Валянцінавіч. — Гэта любімае месца адпачынку моладзі, а вось прытуліцца ім няма дзе.

Галоўны дзяржаўны санірач раёна Віктар Шапалевіч разам з Уладзімірам Кнігай ўвесці інтэрнат «перарылі», каб знайсці найбольш арыганальныя лаўкі. Жылкамгасу, напрыклад, даручылі зрабіць такую, дзе замест нажа — сялянскія лапці. Яна, дарэчы, ужо ўсталявана ў парку. Але хутка з'явіцца і астатнія шэсць. Прычым ад розных вытворцаў, двое з якіх прадстаўляюць у Клічаве прыватны бізнес.

Тое, што старыя робіцца не дзеля галачкі, упэўнілася асабіста. На маім спадарожніку, якія гарача абмяркоўвалі дэталі праекта на пакуль што пустой

алеі, увагу звярталі нават прахожыя. Яны чулі словы «лаўкі», «фантан», «русалка», «ліхтары» і, напэўна, не верылі сваім вушам. Ці магчыма такое ў маленькім райцэнтры? Аказваецца, магчыма. І фантан, і русалка таксама фігуруюць у праекце. Фантан — справа камунікацыйна, а вась русалку бярэцца зрабіць вядомы ў раёне майстар Пётр Заікін. Ён зараз займаецца мастацкім афармленнем гэтага прыгожага куточка. Дарэчы, яго драўляныя скульптурныя «заселены» ўвесь Клічаў. І гэта не проста нейкая там безгустоўшчына — кожны прадмет мае свой сэнс і прызначэнне. Для алеі без шкодных звычак ён прыдумаву «візітоўку» ў выглядзе выратавальнага круга і змешчанага пасярод яго сэрца — яно ж найбольш пакутуе ад нашых бязволля. Знак размешчаны на металічнай арматуры, над якой ужо працуе яшчэ адна клічавская арганізацыя.

У парку таксама з'явіцца шэраг знакаў, якія (на рускай і англійскай мовах) будуць нагадваць — курэнне забаронена! А каб ніхто гэты знак не ігнараваў, па алеі будзе пераходзіць прагульвацца міліцэйскі патруль.

Віктар Шапалевіч, заклапочаны ахвой здароўя сваіх землякоў, вельмі ўдзячны старшын райсавета: «Ён сам не мае шкодных звычак і заўсёды падтрымлівае нашы праекты». Успамінае, як некалькі гадоў таму няўрымсліва дэпутат, які займаў зусім іншую пасаду, захапіўся ідэяй зрабіць на месцы закінутага кар'ера лыжную трасу. Увасобіць у жыццё ён дапамагіў усё тым жа жлягас, ПМК-89, ДРБУ-126, раённыя электрасеткі. У справу таксама не было ўкладзена ніводнага бюджэтнага рубля. І гэта нягледзячы на тое, што для 250-метровага насыпу было прывезена амаль 200 «МАЗаў» грунту і асветлена 1600 метраў трасы! «Даходзіла да камічнага, — усміхаецца Уладзімір Кніга. — Слупы старыя знайшлі, а вась з лампачкамі ніяк не маглі вырашыць пы-

Планёрка з выездам на месца. Віктар Шапалевіч, Уладзімір Кніга і Пётр Заікін на будучай алеі.

Сумеснымі намаганнямі ПМК-89,

жылкамгаса, ляггаса, валанцэраў пачысілі рэчышча, падсыпалі пяску, сабравалі смецце. І сёння Ольсу не пазнаць.

са спортам на «ты». Сам любіць займацца каньковым бегам на лыжах і іншых заахвоўці. Нават зрабіў з падручнага матэрыялу каток, якім прасавалі перад спабороўцамі снег. Гледзячы на яго, на лыжы ўсталі і іншыя кіраўнікі раёна, якія раней пра гэта нават і не думалі.

Зараз у Клічаве збіраюцца рэалізаваць яшчэ адзін экалагічны праект — упрыгожыць хвойнымі дрэвамі вуліцу Ленінскаю. Уладзімір Кніга падлічыў, што спатрэбіцца 100 туй і 90 дрэў ядлоўцу. У ляггасе саджанцы да 50 сантыметраў каштуюць 37 тысяч і 19 тысяч рублёў адпаведна. Хіба ж гэта грошы? Такую суму можа ахвараваць любы неабыйкавы да свайго горада жыхар, а для арганізацыі — гэта і наогул «капейкі».

— Асабіста я вырашаў, што пасаджу 15 шарападобных вербаў, — кажа народны абраннік. — Яны таксама танныя — усяго 19 тысяч рублёў за дрэва. Хочацца, каб у горадзе было прыгожа і камфорт-

танне. Дзякуючы добрым людзям — дапамагілі. Калі траса запрацавала, ад жадаючых пакатацца адбю не было. Які былі вырашчаны, падпальнік унутрашній службы ЖНС, Уладзімір Кніга

— Яшчэ адна заветная мара Уладзіміра Кнігі — зрабіць у Клічаве сучасную пляцоўку па міні-футболе. «Такую ж, як у Быхаве. Яна з'явілася дзякуючы сацыяльнаму праекту «Родная старонка — дзеянне», — кажа ён. — Ініцыятары праекта — праваўладальнік гэтага гандлёвага знака і Беларуская федэрацыя футбола — на працягу 5 гадоў плануецца зрабіць на тэрыторыі Беларусі 118 шматфункцыянальных дваровых спартыўных пляцовак круглагадовага выкарыстання. У нашым райцэнтры, на жаль, няма ні марнальнай спартзалы, ні басыйна, ні лядовай арэны, які ў іншых гарадах. Спадзяюся, што ў Мінспорту, куды я накіраваў зварот, паставяцца да нас з паразуменнем.

Не выключана, што з часам вакол гарадскага парку ў Клічаве з'явіцца яшчэ і лыжаролерная траса. Цяжка нават уявіць, колькі грошай гэта можа каштаваць. Але мне здаецца, што ў старшын райсавета, які таксама загарэў гэтай ідэяй, атрымаецца іх знайсці.

Фота аўтара.

МЯСЦОВАЕ САМАКІРАВАННЕ РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15 ад 17 лютага 2009 года выдана Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, рэдакцыя выдавецкага ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

Адказная за выпуск КАРПЕНКА Н.У.

Грамадскі савет: ГЕРАСІМОВІЧ С.М., старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні; АСКЕРКА Ю.В., адказны сакратар Савета па ўзаемадзейнасці органаў мясцовага самакіравання пры Саўеце Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь;

АЦЬСАЎ А.А., старшыня Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў; **НАВУМЕНКА А.В.**, старшыня Нараўлянскага раённага Савета дэпутатаў; **СУШАНКА М.Л.**, старшыня Глушыцкага пасяковага Савета дэпутатаў Бабруйскага раёна.

Выдавец — Рэдакцыя выдавецкага ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН: 292 44 12; e-mail: info@zvzyzda.minsk.by

Газета адрывавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79.

Тыраж 20.209. Нумар падпісанні ў 19.30 30 верасня 2014 года.